

norrländsk helgedom

Det kanske kan synas förmätet av en person som hör hemma i södra Sverige att komma med synpunkter på Norrland. Men Norrland är en på många sätt unik landsdel. Vad som händer där, angår i högsta grad alla människor här i landet.

Jag var en gång på vandring längs en rösad led i nordvästra Lappland. Så kom jag till en mindre bäck. Vattendjupet var sådant att det inte gick att vada över just där. Det behövdes inte heller. En synbarligen påkostad träbro hade uppförts för de vandrandes bekvämlighet. Det var ett fullkomligt omotiverat bygge, eftersom man utmärkt väl kunde ta sig över torrskodd ungefär 50 meter längre upp längs bäcken.

På ett annat ställe nära en älv kom jag till ett kärr. Tidigare hade man antingen fått klafsas över i gytjan eller också ta en kortare omväg. Nu hade emellertid en spångbro lagts ut. Man blev inte lyckligare av den.

Vid ett tillfälle såg jag en underlig fågel i fjällskyn. Så småningom visade det sig vara en helikopter, som hade en stor stock under sig. På detta otvivelaktigt dyrbara sätt forslades virke miltals genom fjällvärlden - uppenbarligen för att man skulle bygga nya broar över kärr och vattendrag, så att inte den vandrande någonstans skulle behöva besvära sig med att gå hundra meter i onödan.

Jag frågade en norrlänning vem som hittat på allt detta. Svaret blev att det var AMS som bedrev sysselsättningspolitik.

Vårt land har den - ännu så länge - oskattbara förmånen att förfoga över en i stort sett orörd norrländsk vildmark. De människor som söker sig dit är inte ute efter allsköns komfort. Då hade de farit till Mal-

lorca eller Kanarieöarna, där den iskylda Camparin finns inom synhåll på de heta plågerna. De som turistar i Norrland vill mestadels fiska eller fotvandra. De söker ursprunglig naturskönhet, avskildhet från civilisationen och människorna.

Därför reagerar de så häftigt över de beskäftiga ambitionerna att till bokstavligen vilket pris som helst göra fotvandringen bekväm. Vad de vill ha är ju motsatsen – naturens egna, spontana strapatser.

En amerikansk politiker yttrade en gång att kriget i Vietnam skulle vinnas, om det så skulle bli nödvändigt att asfaltera hela landet.

Den som på sin fritid vistas i den norrländska fjällvärlden har inga krigiska avsikter. Han vill inte att Norrlands fjällvärld skall asfalteras. Han vill att den skall förbli som den är.

Det finns ett annat skäl till att allt fler far till Norrland på semestrar och ledighet. Det är tystnaden.

Vissa dagar i påskas sken solen över Jämtland. Jag åkte skidor längs ett väl uppkört spår upp för ett berg. Allt var stilla, allt var tyst.

Då dånade det plötsligt till bakom mig. Mitt i skidspåret vrålade ett av vår tids värsta

akustiska plågoris fram. Det var en snöscooter, befolkad av några motorgalna ungdomar. Skidspåret och stillheten blev ett minne blott. Några kilometer längre bort gick spåret över en skogssjö. När jag kom dit, for snöscootern omkring, runt, runt, med infantil monotoni i renodlad buskörning. På samma skidtur stötte jag på ytterligare tre sådana motoriserade monster.

Snöscootrarna har på senare år blivit vanliga i Norrland. De får framföras nästan överallt. De har blivit fridens och djurlivets marodörer, en produkt av den pietetslösa skräcken för tystnaden och ron.

Det finns bara en sak att göra. Förbjud snöscootrarna överallt, utom på ett fåtal speciellt anvisade leder och när de oundgängligen behövs för viss yrkesutövning. Dessutom skall de få användas när det gäller att rädda människoliv. I övrigt har de inget som helst existensberättigande, allra minst som leksak åt omogna ungdomar.

Allt fler människor ser den norrländska naturen som en väg till fysisk och psykisk hälsa, en helgedom av frid och skönhet. För att den så skall förbli krävs krig på liv och död mot nitiska brobyggare och omänskliga snöscootrar.

Matti Häggström